

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Speciaal Nederlands: 'Onder de loep'

Kuiken, F.

Publication date

2006

Document Version

Final published version

Published in

Les

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Kuiken, F. (2006). Speciaal Nederlands: 'Onder de loep'. *Les*, 24(143), 17.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

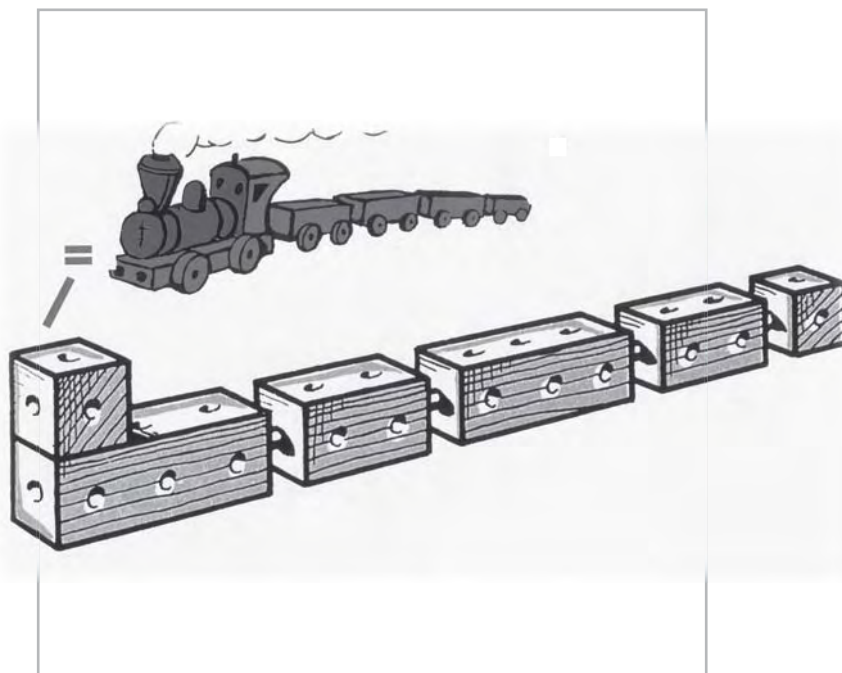
Speciaal Nederlands

Het gaat goed met Nederland. Dat was althans de boodschap die koningin Beatrix afgelopen Prinsjesdag het land inzond. Het is hier niet de plaats om te discussiëren of de koningin met deze boodschap gelijk had of niet. Die discussie is de afgelopen weken uitputtend gevoerd door de politiek en breed uitgemeten in de media. Maar hoe zit het met het Nederlands? Gaat het daar ook goed mee? De publieke belangstelling voor spellingkwesaties, taalspelletjes en dialecten doet vermoeden van wel, maar er zijn ook tegengeluiden hoorbaar. De troonrede is daar een goed voorbeeld van. Het blijkt namelijk dat zes op de tien Nederlanders de troonrede niet goed begrijpen. Dat was voor de Wereldomroep reden om de troonrede te 'vertalen' in begrijpelijke taal. Een dag na de officiële troonrede is de 'volkse' troonrede op de radio voorgedragen door Harmke Pijpers. Deze alternatieve troonrede is te horen en te lezen op www.wereldomroep.nl

Het is niet de eerste keer dat het (ambtelijke) taalgebruik ter discussie staat. De Stichting Ideële Reclame (SIRE) lanceerde in 1980 de campagne KLARE TAAL voor helder taalgebruik ten behoeve van duidelijker communicatie. Een voorbeeld: in plaats van 'Gaarne zag ik deze uitlating nader geëxpliciteerd' werd in advertenties aangeraden om te zeggen: 'Wat bedoelt u?' Kort daarvoor was in het Engelse taalgebied een soortgelijke campagne van start gegaan onder de titel PLAIN ENGLISH. Die beweging is nog steeds actief met onder meer de jaarlijkse toekenning van de PLAIN ENGLISH CAMPAIGN AWARD, (zie www.plainenglish.co.uk).

Voice of America

Een ander voorbeeld van veel eerdere datum is de VOICE OF AMERICA. De VOICE OF AMERICA is een door de Amerikaanse overheid gesubsidieerde radiozender die sinds 1942 in de lucht is. Op 19 oktober 1959 werd, bij wijze van experiment, een uitzending in SPECIAL ENGLISH opgenomen met als doel het de luisteraars voor wie het Engels niet de moedertaal is gemakkelijker te maken. Dat gebeurt op drie manieren. In de eerste plaats beperkt SPECIAL ENGLISH zich tot een woordenschat van 1500 woorden, waarbij idioom wordt vermeden. In de

tweede plaats gaat het om korte, eenvoudige zinnen in de actieve vorm, waarin steeds één idee wordt uitgedrukt. En ten derde worden de berichten in een langzamer tempo gelezen, op ongeveer tweederde van de snelheid waarmee het nieuws normaal wordt voorgelezen.

**Op 19 oktober 1959 werd,
bij wijze van experiment,
een uitzending
in SPECIAL ENGLISH opgenomen**

met als doel

**het de luisteraars
voor wie het Engels niet
de moedertaal is
gemakkelijker
te maken.**

De zender hoopt op deze manier de kloof te overbruggen tussen het Engels zoals dat in leergangen wordt aangeboden en authentieke uitzendingen van de BBC of CNN die voor veel leeders vaak te moeilijk zijn om te volgen.

De VOICE OF AMERICA heeft inmiddels ruime ervaringen met het SPECIAL ENGLISH programma opgedaan en de uitzendingen lijken wereldwijd in een behoefte te voorzien. Bovendien kan via satelliet-tv elke week een twintig minuten

durende compilatie van enkele nieuws-items worden ontvangen, mét ondertiteling. En uiteraard zijn de geschreven teksten tegenwoordig via internet beschikbaar en kunnen de gesproken teksten via RealAudio of MP3 worden gedownload om deze zo vaak als men wil te beluisteren.

Op de website worden bovendien een woordenboek, woordenschatoefeningen en woordspelletjes aangeboden, zie:

www.voanews.com/specialenglish

Kritiek is er ook op de VOICE OF AMERICA: doordat de zender door de overheid gefinancierd wordt, zou de berichtgeving te eenzijdig en te pro-Amerikaans zijn. Maar wie dat voor lief neemt, heeft met SPECIAL ENGLISH een actueel, waardevol en gratis leermiddel in handen. Ik zou de Wereldomroep daarom, naar analogie van het SPECIAL ENGLISH programma, ter overweging willen geven om in navolging van de aangepaste troonrede vaker dit soort berichten uit te zenden. Ik voorspel dat aspirant-nieuwkomers die hun komst naar Nederland voorbereiden, daar in het buitenland zeker hun voordeel mee kunnen doen. Of die veronderstelling klopt vormt een mooi onderwerp van onderzoek.

Folkert Kuiken

De auteur is bijzonder hoogleraar Nt2 aan de Universiteit van Amsterdam. Hij zal vanaf dit nummer in de nieuwe column ONDER DE LOEP regelmatig beschouwen over (wetenschappelijke) wetenswaardigheden.